

ELEV

Uppdrag 7. Invandrare efter istiden, Vikare

Att fundera på

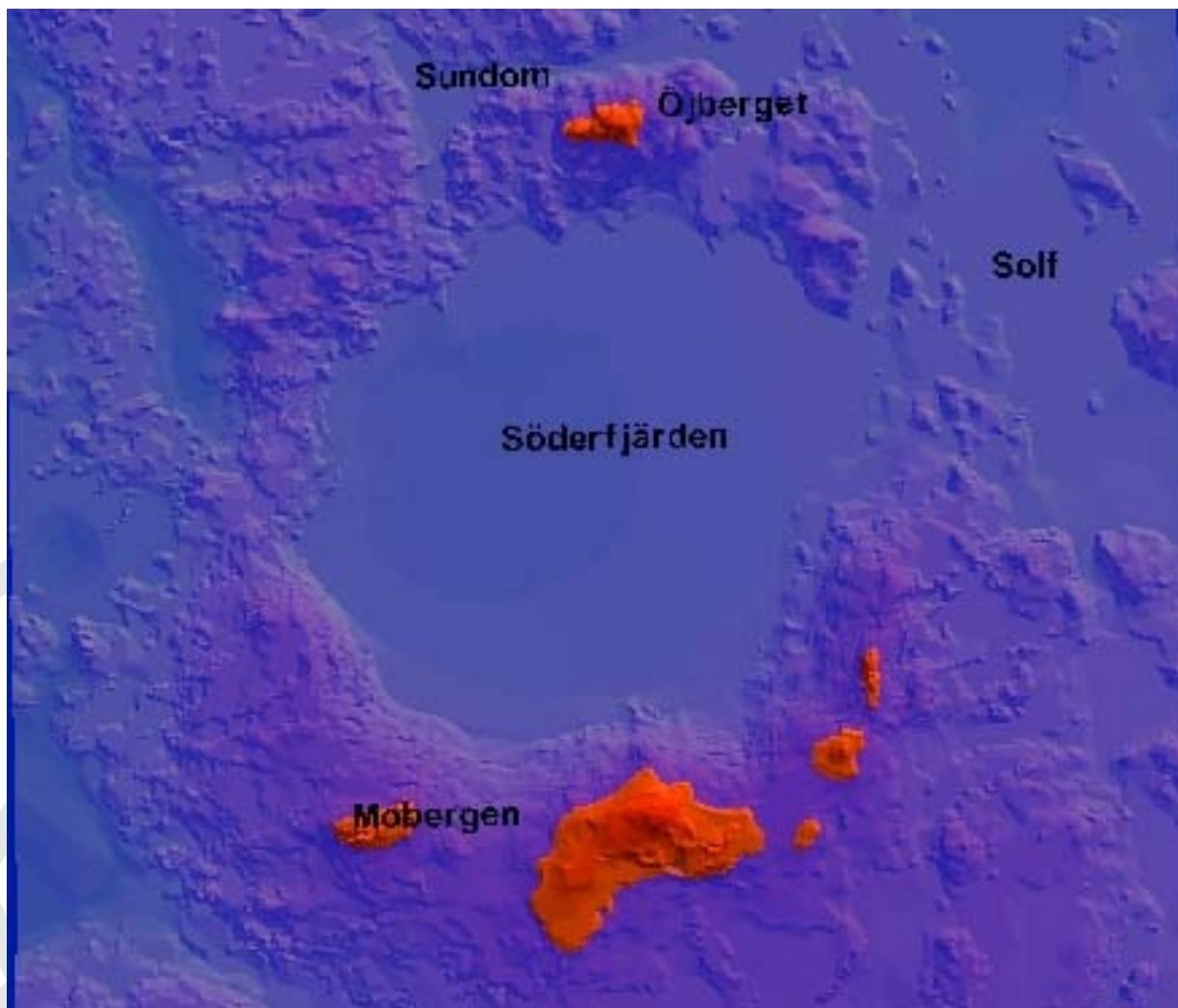
- Studera kartan över Söderfjärden söder om Vasa för 3 800 år sedan. Öjberget är då en ö.

Att fundera på

- Hur många meter över havet är Öjbergets topp idag?
- Vad vet du om bostättningar på Öjberget?

Uppgift 1.

1 a. Diskutera detta i gruppen

ELEV

Uppgift 2.

På Öjberget (som är 50 m över havet) kan man hitta spår efter människor. Öjberget finns i Sundom 9 km från Vasa centrum. Platsen steg ur havet redan för 4000 år sedan. Då var Öjberget en liten ö som låg nästan 30 km från kusten.

Man har hittat spår av människor som bott på Öjberget redan på stenåldern, för ca 3800 år sedan. Det var troligen fiskare och säljägare som var hemma från fastlandet men bodde ute på ön under våren och sommaren när det fanns rikligt med fisk och säl.

Det finns en grotta under ett stort flyttblock på Öjberget där man hittat spår efter en bostad. Grottan erbjöd ett gott skydd mot väder och vind. Under storstenen gav en eld värme och man tillredde mat av fisk, fågel och säl. Rätt ombonat blev det om man kunde täcka öppningen med hudar upphängda på slanor.

Kring Öjberget finns en vacker natur med flera hundra år gamla martallar, trolska hällmarker, djävulsåkrar och en jättegryta. Genom arkeologiska utgrävningar har man kunnat bevisa att mänsklig bosättning förekommit på Öjberget redan under stenåldern. Man har hittat bl.a. kol, kvartsavslag, kokstenar och brända ben. De brända benbitarna har genom kol14-åldersbestämning konstaterats vara ca 3800 år gamla eller från senare delen av stenåldern. Kokstenarna är tydligt brända och har förmodligen använts för utvinning av sältran.

År 1987 upptäcktes ett antal hyddbottnar, som senare undersöktes vid en arkeologisk utgrävning ett par år senare. Husgrunden är ca 5 m x 5 m, den omgärdade stenfoten är delvis raserad, men norrväggen består av 60 cm hög stenfot. Stenfoten mäter ca 5 x 5 meter. Stenfoten är delvis raserad, men norrväggen består av stenar radade på varandra till en höjd över 60 centimeter. Ingången till hyddan finns mot sydost. Vid utgrävningen påträffades mitt i husgrunden en rund eldstad med en kantring av stenar. Inne i och invid eldstaden hittades kol och brända benfragment, möjligen av säl.

Ingången till hyddan var från sydost, under utgrävningen hittade man en eldstad i mitten på hyddan. Inne i eldstaden samt utanför påträffades kol och brända benfragment, möjligen av säl.

Kolet från eldstaden har blivit analyserat genom kol datering. Analysen visar att det har levt människor i hyddan för mer än 2000 år sedan. Vid den tidpunkten av öjberget en ö i yttre skärgården. Högst troligt var det ett ställe som användes av säljägare och fiskare under säsong.

Att fundera på

- Vem var dessa människor? Varifrån kom de?
- Säl var ett viktigt byte för människorna som levde i det här området vid den här tidpunkten. Många sälben har undersökts. Vilka sälarter kunde man fånga i Bottniska viken vid den här tidpunkten?

Faktablad N17

Läs **faktablad N17** och fundera.

2 a. Konstruera

Gör en skulptur av vikare i de material som finns tillgängligt. Beskriv deras liv i Österjön och varför det bildats underarter av vikare.

2 b. Presentera

Beskriv även sälens betydelse för människor som levde under stenåldern, bronsåldern och järnåldern. Gör en modell och presentera för de andra.